

การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน
ระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

The Development of Life Skills Indicators for Analyzing, Decision-Making, and Creative
Problem-Solving in Primary Students from a University Demonstration Government School

มานพ สอนศิริ¹, ศิริพงษ์ เสาภายาน² และ กิจพิณฐ์ อุสาโท³

Manop Sornsiri¹, Siriphong Sauphayana² and Kitpinit Usaho³

¹ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

² สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² Educational Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

³ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

³ Educational Administration and Transformational Leadership, Faculty of Graduate Studies, Eastern Asia
University, Thailand

Corresponding author E-mail: fuse17@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-7944-9739>

E-mail: domgogo@ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4323-0816>

E-mail: kitpinit@eau.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-2142-6840>

Received 09/10/2023

Revised 26/10/2023

Accepted 30/10/2023

Abstract

Background and Aims: Life skills are the ability of a person, which consists of knowledge and attitude in dealing with problems around them. The ability to use life skills is the ability to apply various processes in daily living, and learning. Working and living together in society by fostering good relationships between people, and managing problems and conflicts appropriately requires training oneself to have strengths in analytical skills, decision-making, and appropriate behavior. This paper aims to study the development of life skills indicators for analyzing, decision-making, and creative problem-solving in primary students from a university demonstration government school has objectives which are to synthesize life skills indicators for analysis, decision-making, and creative problem-solving, and to analyze the components of these life skills.

Methodology: The study involves 305 participants, including teachers and parents of primary students in the university demonstration government school. To synthesize the life skills indicators, the content was analyzed and summarized into three categories: analysis, decision-making, and creative problem-solving. A single 5-point rating scale tool was created to collect

data on the evaluation of these indicators in primary students. The collected data were analyzed using basic statistics, and an exploratory factor analysis (EFA) was conducted to examine the components of the indicators.

Results: The synthesis of life skills indicators for analysis, decision-making, and creative problem-solving in primary students from a university demonstration government school yielded a total of 18 indicators. These indicators were further categorized into two components: the first component focused on problem analysis with 13 indicators, while the second component emphasized practical revision and publication, consisting of 5 indicators. The Eigen Values for these components were 8.445 and 4.631, respectively. The percentage of variation explained was 46.919% for the first component and 25.730% for the second component. The component values ranged from 0.591 to 0.904.

Conclusion: Indicators of life skills of primary school students in demonstration schools of public universities. By analyzing and collecting data, there were 18 skill indicators divided into 2 areas with eigenvalues of 8.445 and 4.631 and a percentage of the variance of 46.919% and 25.730%, respectively.

Keywords: Life Skills Indicators; Life Skills; University Demonstration Government School

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ทักษะชีวิตเป็นความสามารถของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยความรู้และเจตคติในการจัดการกับปัญหารอบตัว ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ต้องฝึกตนเองให้มีจุดแข็งในด้านทักษะการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ระเบียบวิธีการวิจัย: จำนวนตัวอย่างวิจัยทั้งหมด 305 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้ปกครองระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ การสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นตัวชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ

วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบประเมินโดยใช้สถิติพื้นฐานและดำเนินการวิเคราะห์หองค์ประกอบของตัวชี้วัดโดยใช้การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ผลการวิจัย: การสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วรวบรวมข้อสรุปได้ 18 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มี 2 องค์ประกอบ ปรากฏดังนี้ องค์ประกอบด้านที่ 1 วิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหาประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัด และด้านที่ 2 ปฏิบัติการแก้แค้นแค้นผลงาน ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด โดยมีค่าไอเกนเท่ากับ 8.445 และ 4.631 ตามลำดับ ค่าร้อยละของความแปรปรวน 46.919 และ 25.730 ตามลำดับ และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.591 ถึง 0.904

สรุปผล: ตัวชี้วัดทักษะชีวิตของนักเรียนประถมในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยรัฐ ด้วยการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล, มี 18 ตัวชี้วัดทักษะ แบ่งเป็น 2 ด้าน โดยมีค่าไอเกน 8.445 และ 4.631 และค่าร้อยละของความแปรปรวน 46.919% และ 25.730% ตามลำดับ

คำสำคัญ: ตัวชี้วัดทักษะชีวิต; ทักษะชีวิต; โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

บทนำ

สภาพสังคมไทยและสังคมโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ส่งผลให้การรับรู้ข่าวสารเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงกันทั้งโลก อีกทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบก่อให้เกิดปัญหาต่อเด็กวัยเรียนทุกระดับ เป็นอย่างมาก อาทิ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสังคม ที่มีความรุนแรง ส่งผลให้เกิดภาวะปัญหาตามมา เช่น ปัญหาเด็กติดเกม การติดสารเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ ดังนั้น มนุษย์เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้การปรับตัวและเผชิญกับปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งการบริหารจัดการในการรับรู้ข้อมูลให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยคิดว่าคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การดำรงชีวิตเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพ คือ การมีทักษะชีวิตที่สมบูรณ์ ซึ่งทักษะชีวิตเป็นความสามารถของบุคคลในการจัดการกับปัญหาและปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถจัดการกับความต้องการของปัญหาและสถานการณ์ในสภาพสังคมปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) โดยองค์ประกอบของทักษะชีวิต ที่สำคัญที่จะช่วยสร้างและพัฒนาป้องกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) กำหนดองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิตไว้ 10 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะการตัดสินใจ 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 3) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ 5) ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง 6) ทักษะความเข้าใจผู้อื่น 7) ทักษะการเผชิญกับอารมณ์ต่างๆ 8) ทักษะการแก้ปัญหา 9) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 10) ทักษะการเผชิญกับผู้สร้างความกดดัน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทุกด้านมีความสำคัญ โดยเฉพาะทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถที่จะแยกแยะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงสภาพปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว จึงทำให้เป็นคนที่สามารถวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องได้ก่อนที่จะประเมินสถานการณ์หรือตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง อันจะส่งผลให้เป็นผู้ที่รับรู้สภาพปัญหา มองเห็นสาเหตุของการเกิดปัญหา และมีความสามารถในการหาวิธีเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ได้อย่างหลากหลายและเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นถ้าหากโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีแนวทางในการปฏิบัติและมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ก็จะส่งผลให้การดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในยุค ปัจจุบันมีความพร้อมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างสมบูรณ์

โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นอีกกลุ่มโรงเรียนหนึ่งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการวิเคราะห์จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองและพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ที่ระบุว่าผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) คือ ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะพื้นฐานในการพัฒนานตนเองขั้นต่ำ 3 ด้าน คือ 1) ใฝ่เรียนรู้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะ (Competency) และทักษะชีวิต เพื่อความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดี 2) มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมแกตนเองและสังคม และ 3) เป็นผู้มีความรักชาติรักท้องถิ่น มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติบนหลักการประชาธิปไตยเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ จึงทำให้โรงเรียนมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับความรู้ มีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ดังเช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) (2565) เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความสามารถ ความพร้อม ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้และทักษะชีวิตของนักเรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม มีปัญญา มีความเป็นผู้นำบนพื้นฐานของความเป็นไทย และส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความสามารถและพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ และนำไปใช้ในการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นคุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐให้มีความชัดเจนกว่าเดิม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตที่จำเป็นและสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลผลิต (Output) เพื่อให้ได้องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. ผลลัพธ์ (Out come) เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยนักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะชีวิตตามองค์ประกอบด้านคิดวิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหา และด้านปฏิบัติการแก้เผยแพร่ผลงาน ที่ทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตตามคุณลักษณะนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้อย่างมีคุณภาพ
3. ผลกระทบ (Impact) เพื่อให้โรงเรียนได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวชี้วัดที่ส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานของผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตที่สมบูรณ์พร้อมในการดำรงชีวิตในสถานการณ์โลกปัจจุบัน และการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้ให้กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ประกอบด้วย 8 สมรรถนะด้วยกัน คือ 1) รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง และกำหนดเป้าหมายชีวิตตามความสามารถและความถนัดของตน 2) มีวินัยในการดูแลจัดการตนเองให้มีสุขภาพทางกายที่ดีอย่างสมดุลกับสุขภาพด้านอื่น ๆ 3) ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสม รักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสมผสานกับสากลอย่างกลมกลืน 4) เป็นคนดี สามารถแยกแยะสิ่งดีชั่วถูกผิด มีความกล้าหาญเชิงจริยธรรม ยืนหยัดในการทำสิ่งที่ถูกต้อง 5) รักษาระเบียบวินัยของสังคม สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม 6) มีสุนทรียภาพ ชื่นชมความงามในธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ดำรงต่อไป 7) พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวเผชิญปัญหา แก้ปัญหา ยอมรับผลที่เกิดขึ้น และฟื้นคืนสภาพจากปัญหาได้อย่างรวดเร็ว 8) สร้างแรงจูงใจและนำตนเองในการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการเรียนรู้หลากหลาย ทั้งทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสืบค้นข้อมูล ทักษะการสืบสอบ ทักษะการสร้างความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและชีวิต

ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2563) ได้นำเสนอว่า ทักษะชีวิตที่ใช้ในชีวิตประจำวันและในการทำงานเพื่อให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ได้แก่ ทักษะของการแก้ปัญหา ทักษะในการระงับความโกรธ ทักษะในการสร้างสัมพันธ์ และทักษะของการพูดและการฟัง โดยเฉพาะทักษะในการแก้ปัญหา จะประกอบไปด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เมื่อเกิดปัญหาให้ค้นหาสาเหตุของปัญหาให้พบ ขั้นตอนที่ 2 เป็นการแสวงหาหนทางที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ และขั้นตอนที่ 3 คือ ให้ลงมือทำโดยคิดวิเคราะห์ วางแผน เพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหามีการควบคุมเพื่อให้การดำเนินการแก้ปัญหานั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเมื่อนำไปพิจารณาเป็นตัวชี้วัดที่ส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐแล้วจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) มีการกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของทักษะชีวิตไว้ 10 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทักษะการตัดสินใจ 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 5) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 7) ทักษะการตระหนักรู้ในตน 8) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น 9) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ 10) ทักษะการจัดการกับความเครียด

XCL World Academy. (2566) กล่าวถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 ว่า หมายถึงชุดของสมรรถนะหลัก ที่นักการศึกษาเชื่อว่ามีค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของนักเรียน ซึ่งเป็นทักษะและสมรรถนะที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนต้องพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอนาคต ประกอบด้วย 1) การสื่อสาร คือ ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในโลกปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเขียน การพูด หรือการใช้เครื่องมือดิจิทัล 2) การทำงานร่วมกันด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่น ซึ่งรวมถึงการทำงานร่วมกันในโครงการและการแบ่งปันแนวคิดในสภาพแวดล้อมเสมือนจริง 3) การแก้ปัญหา คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และประเมินข้อมูล การระบุรูปแบบ และพัฒนาโซลูชันที่สร้างสรรค์ 4) การปรับตัว คือ การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่และการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 5) ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์และพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ 6) การคำนวณโอกาสให้เป็นไปได้มากที่สุด คือ คิดคำนวณความเสี่ยง คิดนอกกรอบ และค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ 7) ความรู้ด้านดิจิทัล คือ การใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นในทุกด้านของชีวิต 8) การจัดการเวลา คือ การจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการผลิตและความสำเร็จในทุกด้าน 9) ความฉลาดทางอารมณ์ คือ การทำความเข้าใจและการจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสื่อสารและการทำงานร่วมกันที่ประสบความสำเร็จ 10) ความยืดหยุ่น คือ ความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคที่ท้าทายและรับมือกับสถานการณ์ที่ยากลำบากทางจิตใจหรืออารมณ์ 11) การรับผิดชอบ คือ ความสามารถในการรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของกิจกรรมเฉพาะ 12) ความซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตนตามความจริง ยุติธรรม และตรงไปตรงมา

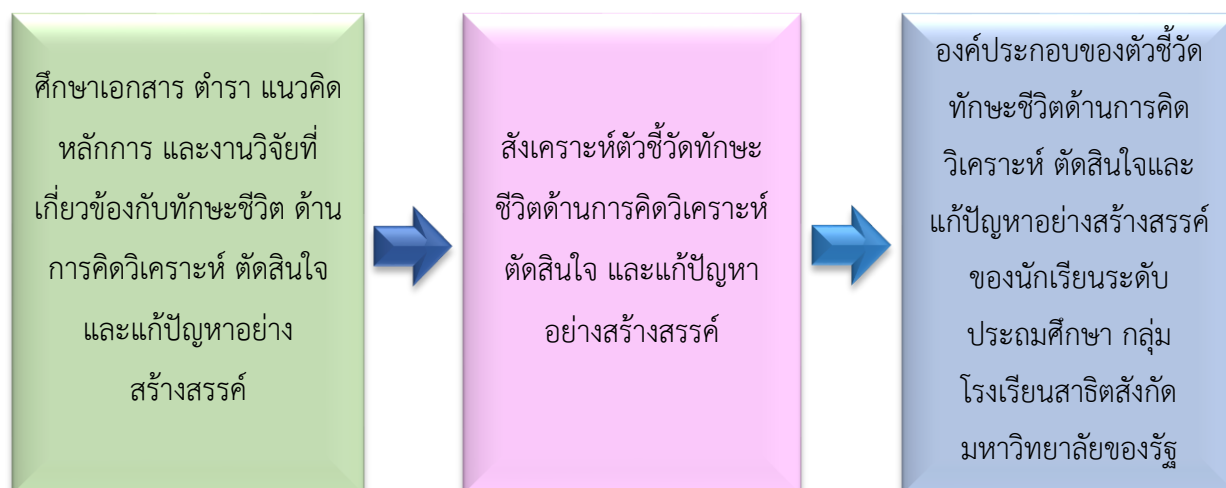
Deen et al. (2002) ได้ศึกษาเรื่องระบบการประเมินทักษะชีวิต โดยแบ่งทักษะชีวิตเป็น 8 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการสร้างการตัดสินใจ 2) ทักษะการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะการยอมรับความแตกต่าง 5) ทักษะความเป็นผู้นำ 6) ทักษะการใช้ประโยชน์ 7) ทักษะการเลือกวิธีการดำเนินชีวิตที่ดี และ 8) ทักษะการรับผิดชอบต่อตนเอง

Gazda et al. (1987) ได้จัดประเภทต่าง ๆ ของทักษะชีวิตไว้ 4 องค์ประกอบใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างบุคคล 2) ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 3) ทักษะด้านการดูแลสุขภาพและร่างกาย และ 4) ทักษะด้านการพัฒนาเอกลักษณ์และจุดมุ่งหมาย ในชีวิต

จากความหมายและองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะชีวิต คือ ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิตซึ่งประกอบด้วยหลายทักษะที่ได้รับจากการปลูกฝัง ฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนสามารถนำไปปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้จริงในชีวิต และส่งผลให้ชีวิตประสบความสำเร็จได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบประเมินเชิงสำรวจที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนในระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักเรียนได้ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2. สังเคราะห์ข้อมูลทักษะชีวิตโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วรวบรวมข้อสรุปเป็นตัวชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

3. นำตัวชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของตัวชี้วัดทักษะชีวิตดังกล่าว โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ประกอบไปด้วยอาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 2 ท่าน และครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 1,543 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) และใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างตามหลักของ แฮร์และคณะ (Hair et al., 2010) ระบุว่า การกำหนดตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถกำหนดอัตราส่วนจำนวนตัวอย่างต่อพารามิเตอร์หนึ่งพารามิเตอร์หรือจำนวนตัวแปรหนึ่งตัวอย่างน้อยเป็น 10: 1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด ดังนั้นจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำในงานวิจัยครั้งนี้จึงควรมีไม่น้อยกว่า 180 คน ซึ่งในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 305 คน จึงสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ตอนที่ 2 แบบประเมินตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินดังกล่าว ได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึงตัวชี้วัดอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึงตัวชี้วัดอยู่ในระดับคุณภาพมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึงตัวชี้วัดอยู่ในระดับคุณภาพปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึงตัวชี้วัดอยู่ในระดับคุณภาพน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึงตัวชี้วัดอยู่ในระดับคุณภาพน้อยที่สุด

โดยจำแนกเป็น 18 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกตัวชี้วัดผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำผลมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง .67 - 1.00 จากนั้นนำแบบประเมินตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ไปทดลองใช้ (tryout) กับครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่

ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha) มีค่าเท่ากับ .916

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดย วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วรวบรวมข้อสรุปได้ 18 ตัวชี้วัด คือ 1) มีทักษะในการสังเกตเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ค้นหา 2) มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ 3) มีทักษะในการสืบเสาะหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย 4) มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจากสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล 5) การคิดจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารรอบตัวด้วยเหตุผลได้ 6) สามารถเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารรอบตัวได้อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ 7) มีทักษะในการคาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผลแม่นยำ 8) ประเมินสถานการณ์ที่พบและแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว 9) เลือกสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง 10) เกิดจินตนาการจากสิ่งที่พบได้อย่างสร้างสรรค์ 11) ความสามารถในการสร้างผลงานจากการคิดตามจินตนาการได้อย่างมีคุณภาพ 12) มีทักษะในการคิดเชื่อมโยงเพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดตามจินตนาการได้อย่างเหมาะสม 13) มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการและเหตุผลได้อย่างถูกต้อง 14) มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามข้อมูลที่เป็นจริง โดยปราศจากอคติส่วนตัว 15) การเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างสมเหตุผล 16) มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงประเด็น 17) สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง และ 18) มีทักษะในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์

2. ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้วยการวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน ผลปรากฏ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 1 คุณลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง (N = 305)

ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 1	49	16.06
ประถมศึกษาปีที่ 2	52	17.05
ประถมศึกษาปีที่ 3	43	14.09
ประถมศึกษาปีที่ 4	56	18.40
ประถมศึกษาปีที่ 5	51	16.70
ประถมศึกษาปีที่ 6	54	17.70
รวมทั้งหมด	305	100

จากตาราง 1 พบว่าครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ตอบแบบประเมินจำนวน 305 คน โดยระดับชั้นที่ตอบแบบประเมินนับจากมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 และระดับประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.05

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ที่	ตัวชี้วัด	M (SD)	แปลผล
1	มีทักษะในการสังเกตเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ค้นหา	4.27 (.749)	มาก
2	มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ	4.32 (.770)	มาก
3	มีทักษะในการสืบเสาะหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.09 (.719)	มาก
4	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจากสถาน การณ์ต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล	4.24 (.695)	มาก
5	การคิดจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารรอบตัวด้วยเหตุผลได้	4.12 (.657)	มาก
6	สามารถเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารรอบตัวได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ	4.12 (.703)	มาก
7	มีทักษะในการคาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล แม่นยำ	4.16 (.689)	มาก
8	ประเมินสถานการณ์ที่พบและแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	4.12 (.741)	มาก

ที่	ตัวชี้วัด	M (SD)	แปลผล
9	เลือกสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง	4.31 (.725)	มาก
10	เกิดจินตนาการจากสิ่งที่พบได้อย่างสร้างสรรค์	4.45 (.663)	มาก
11	ความสามารถในการสร้างผลงานจากการคิดตามจินตนาการได้อย่างมีคุณภาพ	4.41 (.674)	มาก
12	มีทักษะในการคิดเชื่อมโยงเพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดตามจินตนาการได้อย่างเหมาะสม	4.22 (.697)	มาก
13	มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการและเหตุผลได้อย่างถูกต้อง	4.14 (.757)	มาก
14	มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามข้อมูลที่เป็นจริง โดยปราศจากอคติส่วนตัว	4.21 (.728)	มาก
15	การเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างสมเหตุผล	4.11 (.745)	มาก
16	มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงประเด็น	4.11 (.732)	มาก
17	สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง	4.30 (.743)	มาก
18	มีทักษะในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์	4.22 (.724)	มาก
สรุปผล		4.22 (.717)	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยจากการประเมินตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.22$, $SD=.717$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ เกิดจินตนาการจากสิ่งที่พบได้อย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($M=4.45$, $SD=.663$) รองลงมาคือ ความสามารถในการสร้างผลงานจากการคิดตามจินตนาการได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($M=4.41$, $SD=.674$) และมีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ อยู่ในระดับมาก ($M=4.32$, $SD=.770$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้

ลำดับแรก คือ มีทักษะในการสืบเสาะหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($M=4.09$, $SD=.719$) รองลงมาคือ มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงประเด็น อยู่ในระดับมาก ($M=4.11$, $SD=.732$) และการเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างสมเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($M=4.11$, $SD=.745$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin มีค่าเท่ากับ .919 ซึ่งควรมีค่าที่เหมาะสมมากกว่า .800 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ และจากค่าสถิติของบาร์เลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) มีค่าเท่ากับ 6132.461 (df=153); p-value < .001 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน (Hair et al., 2010) ดังนั้นเมตริกสหสัมพันธ์เป็นเมตริกเอกลักษณ์จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบในขั้นต่อไป

ตาราง 3 แสดงค่าการร่วมของแต่ละตัวชี้วัด

ที่	ตัวชี้วัด	การสกัด องค์ประกอบ (Extraction)
1	มีทักษะในการสังเกตเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ค้นหา	0.726
2	มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ	0.702
3	มีทักษะในการสืบเสาะหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	0.582
4	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจากสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล	0.794
5	การคิดจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารรอบตัวด้วยเหตุผลได้	0.716
6	สามารถเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารรอบตัวได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ	0.849
7	มีทักษะในการคาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมี เหตุผล แม่นยำ	0.812
8	ประเมินสถานการณ์ที่พบและแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	0.829
9	เลือกสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง	0.66
10	เกิดจินตนาการจากสิ่งที่พบได้อย่างสร้างสรรค์	0.589
11	มีความสามารถในการสร้างผลงานจากการคิดตามจินตนาการได้อย่าง มีคุณภาพ	0.841
12	มีทักษะในการคิดเชื่อมโยงเพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดตามจินตนาการได้อย่าง เหมาะสม	0.622
13	มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการและเหตุผลได้ถูกต้อง	0.73
14	มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามข้อมูลที่เป็นจริง โดยปราศจากอคติส่วนตัว	0.63
15	การเลือกใช้อุปกรณ์สารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างสมเหตุผล	0.746
16	มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงประเด็น	0.751
17	สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง	0.75
18	มีทักษะในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์	0.749

จากตาราง 3 พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าการร่วม (Communalities) มากกว่า 0.400 แสดงว่า ความแปรปรวนของตัวชี้วัดนั้นที่ถูกอธิบายโดยองค์ประกอบทั้งหมดสามารถทำนายองค์ประกอบเหล่านั้นได้ รวมทั้งการพิจารณาองค์ประกอบจากค่า Eigenvalue ที่มากกว่า 1 ด้วยวิธี Principal Component Analysis และใช้วิธีการหมุนแกนแบบตั้งฉาก Orthogonal ด้วยวิธี Varimax

ตาราง 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก แสดงจำนวนองค์ประกอบค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative %) ที่เป็นองค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐ

Component	Extraction Sums of Squared						Rotation Sums of Squared		
	Initial Eigenvalues			Loadings			Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	11.926	66.257	66.257	11.926	66.257	66.257	8.445	46.919	46.919
2	1.151	6.392	72.649	1.151	6.392	72.649	4.631	25.730	72.649
3	.789	4.383	77.032						
4	.690	3.836	80.868						
5	.584	3.243	84.110						
6	.511	2.838	86.948						
7	.402	2.231	89.179						
8	.364	2.021	91.199						
9	.297	1.650	92.850						
10	.243	1.351	94.200						
11	.217	1.207	95.407						
12	.176	.978	96.385						
13	.164	.909	97.294						
14	.128	.709	98.003						
15	.112	.621	98.624						
16	.097	.541	99.165						
17	.093	.515	99.680						
18	.058	.320	100.000						

Component	Extraction Sums of Squared						Rotation Sums of Squared		
	Initial Eigenvalues			Loadings			Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %

Extraction Method: Principal Component Analysis.

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีค่าไอเกน (eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 มีทั้งหมด 2 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 72.649 โดยสามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบตามลำดับ คือ องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 8.445 คิดเป็นร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 46.919 และองค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเกนเท่ากับ 4.631 คิดเป็นร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 25.730

ตาราง 5 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

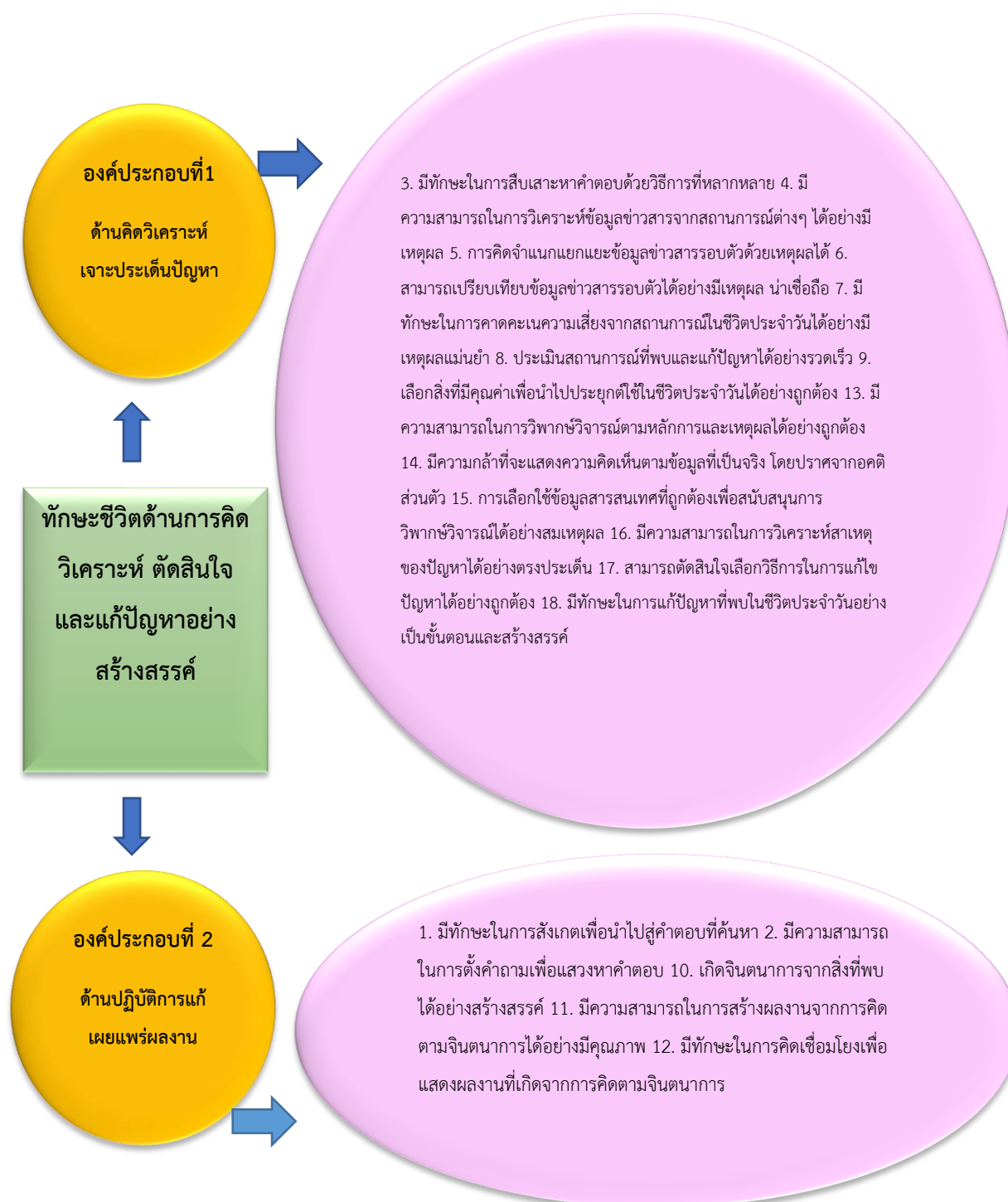
ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ	
	1	2
6. สามารถเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารรอบตัวได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ	0.891	
7. มีทักษะในการคาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ อย่างมีเหตุผลแม่นยำ	0.858	
8. ประเมินสถานการณ์ที่พบและแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	0.824	
16. มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงประเด็น	0.798	
15. การเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ ได้อย่างสมเหตุผล	0.79	
13.มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการและเหตุผลได้อย่างถูกต้อง	0.784	
4.มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจากสถานการณ์ต่างๆได้อย่างมีเหตุผล	0.773	
17. สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง	0.772	
5. การคิดจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารรอบตัวด้วยเหตุผลได้	0.759	
18.มีทักษะในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนและ สร้างสรรค์	0.711	
9. เลือกสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง	0.69	
3. มีทักษะในการสืบเสาะหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	0.654	
14.มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามข้อมูลที่เป็นจริงโดยปราศจากอคติส่วนตัว	0.598	

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ	
	1	2
11. มีความสามารถในการสร้างผลงานจากการคิดตามจินตนาการได้อย่าง มีคุณภาพ		0.904
1. มีทักษะในการสังเกตเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ค้นหา		0.774
2. มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ		0.713
10. เกิดจินตนาการจากสิ่งที่พบได้อย่างสร้างสรรค์		0.618
12. มีทักษะในการคิดเชื่อมโยงเพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดตามจินตนาการได้		0.591
อย่างเหมาะสม		

จากตาราง 5 พบว่า ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loadings) ของตัวชี้วัดที่ 6, 7, 8, 16, 15, 13, 4, 17, 5, 18, 9, 3, 14 อยู่ในองค์ประกอบที่ 1 ซึ่งมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .598 - .891 ได้ให้ชื่อว่า “ด้านคิดวิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหา” และค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loadings) ของตัวชี้วัดที่ 11, 1, 2, 10, 12 อยู่ในองค์ประกอบที่ 2 ซึ่งมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .591 - .904 ได้ให้ชื่อว่า “ด้านปฏิบัติการแก้แยะแพร่ผลงาน” โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา ประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัด คือ 1) มีทักษะในการสืบเสาะหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย 2) มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจากสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล 3) การคิดจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารรอบตัวด้วยเหตุผลได้ 4) สามารถเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารรอบตัวได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ 5) มีทักษะในการคาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล แม่นยำ 6) ประเมินสถานการณ์ที่พบและแก้ปัญหา ได้อย่างรวดเร็ว 7) เลือกสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง 8) มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการและเหตุผลได้อย่างถูกต้อง 9) มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามข้อมูลที่เป็นจริง โดยปราศจากอคติส่วนตัว 10) การเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างสมเหตุผล 11) มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงประเด็น 12) สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง และ 13) มีทักษะในการแก้ปัญหาที่พบ ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการสื่อสารด้วยเหตุผลอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ 1) มีทักษะในการสังเกตเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ค้นหา 2) มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ 3) เกิดจินตนาการจากสิ่งที่พบได้อย่างสร้างสรรค์ 4) มีความสามารถในการสร้างผลงานจากการคิดตามจินตนาการ ได้อย่างมีคุณภาพ และ 5) มีทักษะในการคิดเชื่อมโยงเพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดตามจินตนาการได้อย่างเหมาะสม

แผนภาพ 2 แสดงองค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วรวบรวมข้อสรุปได้ 18 ตัวชี้วัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดทักษะชีวิตที่จำเป็นตามแนวทางการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) และสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997)

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มี 2 องค์ประกอบ ปรากฏดังนี้ องค์ประกอบด้านที่ 1 วิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหา ประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัด โดยมีค่าไอเกนเท่ากับ 8.445 มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .598 - .891 และองค์ประกอบด้านที่ 2 ปฏิบัติการแก้เผยแพร่ผลงาน ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด โดยมีค่าไอเกนเท่ากับ 4.631 มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .591 - .904 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบอภิปรายได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “ด้านคิดวิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหา” มี 13 ตัวชี้วัด ซึ่งองค์ประกอบ ด้านคิดวิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหา เป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สำคัญของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ คัดการณ์ แยกแยะ เปรียบเทียบ วิพากษ์วิจารณ์ถึงสภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจนทำให้ค้นพบถึงสาเหตุของปัญหาและมองเห็นประเด็นและแนวทางที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องในการดำเนินชีวิตพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาได้ทุกสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับกัสตา ซิลเดอร์ และบรูค (Gazda et al., 1987) ที่ได้แบ่งประเภทต่าง ๆ ของทักษะชีวิตไว้ซึ่งแยกเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ ๆ โดยในองค์ประกอบที่ 2 ทักษะด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา (Problem Solving and Decision Making Skills) ได้แก่ทักษะที่จำเป็น คือ การสืบค้นหาข้อมูล การคิดวิเคราะห์และประเมินผลจากข้อมูลการประเมินปัญหา การจัดการกับปัญหา และการลงมือแก้ปัญหา รวมถึงการกำหนดเป้าหมาย การคาดการณ์และการวางแผนอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการเวลา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และยังตรงกับประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2563) นำเสนอว่า ทักษะชีวิตที่ใช้ในชีวิตประจำวันและในการทำงานเพื่อให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ได้แก่ ทักษะของการแก้ปัญหา ทักษะในการระงับความโกรธ ทักษะในการสร้างสัมพันธ์ และทักษะของการพูดและการฟัง โดยเฉพาะทักษะในการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 1 นี้ จะประกอบไปด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เมื่อเกิดปัญหาให้ค้นหาสาเหตุของปัญหาให้พบ ขั้นตอนที่ 2 เป็นการแสวงหาหนทางที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาที่พบ และขั้นตอนที่ 3 คือ ให้ลงมือทำโดยคิดวิเคราะห์วางแผน เพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและมีการควบคุมเพื่อให้การดำเนินการแก้ปัญหานั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่ง

คุณลักษณะดังกล่าวเมื่อนำไปพิจารณาเป็นตัวชี้วัดที่ส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐแล้วจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 “ด้านปฏิบัติการแก้เผยแพร่ผลงาน” มี 5 ตัวชี้วัด ซึ่งองค์ประกอบด้านปฏิบัติการแก้เผยแพร่ผลงาน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของทักษะชีวิตที่สำคัญของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐเช่นกัน เพราะเป็นองค์ประกอบที่นักเรียนได้ดำเนินการนำแนวคิด วิธีการจากการคิดวิเคราะห์ไปสู่การปฏิบัติโดยคิดเชื่อมโยงด้วยการใช้เหตุผลและจินตนาการ จนค้นพบคำตอบที่แสวงหาได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถเผยแพร่วิธีการแก้ปัญหาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดีน แบลเลย์ และปาร์คเกอร์ (Deen et al., 2002) ที่แบ่งทักษะชีวิตออกเป็น 8 ทักษะ จากการศึกษาเกี่ยวกับระบบการประเมินทักษะชีวิต (Life Skills Evaluation System) ของมหาวิทยาลัยวอชิงตันสเตท โดยกล่าวถึงความสามารถในการแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยใช้คำพูด การเขียน กริยาท่าทางและการแสดงออกทางอารมณ์ ความคิด ที่ประกอบด้วยการนำเสนอผลงานที่ดีทั้งในฐานะผู้ส่งสารและรับสารด้วยความชัดเจนทั้งความคิด ความรู้สึก อย่างมีแบบแผน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ที่กล่าวถึงทักษะชีวิต ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต มี 4 องค์ประกอบด้วยกัน โดยองค์ประกอบสุดท้ายคือการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เป็นการเชื่อมโยง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น การใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารและรับความความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของกันและกัน สามารถวางตัวได้เหมาะสมสร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข และตรงกับทักษะในศตวรรษที่ 21 (XCL World Academy, 2566) ที่ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และประเมินข้อมูล การระบุรูปแบบ และพัฒนาแนวทางแก้ไขที่สร้างสรรค์ ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นในทุกด้านของชีวิต นำมาซึ่งวิธีการในการสื่อสารและการทำงานร่วมกันที่ประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะในองค์ประกอบที่ 2 ด้านปฏิบัติการแก้เผยแพร่ผลงาน จะช่วยเติมเต็มคุณลักษณะในองค์ประกอบแรกให้ผู้เรียนสามารถเกิดทักษะชีวิตในการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้เรียนที่มีทักษะชีวิตในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ตามตัวชี้วัดทั้งสององค์ประกอบอย่างครบถ้วน ส่งผลให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อม ตลอดจนสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมรับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาสามารถนำองค์ประกอบของตัวชี้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านที่ 1 คิดวิเคราะห์เจาะประเด็นปัญหา และองค์ประกอบ

ด้านที่ 2 ปฏิบัติการเผยแพร่ผลงาน ไปเป็นแนวทางประยุกต์ใช้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยนักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยโรงเรียนสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวชี้วัดที่ส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานของผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะชีวิตดังกล่าวสามารถเป็นต้นแบบเพื่อพัฒนานักเรียนในสังกัดอื่นๆ ที่มีบริบทเหมือนหรือต่างกันได้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
2. ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
4. ควรมีการเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับโรงเรียนสังกัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต บูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้* (ร่าง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น(ป.1-3)*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2563). *ทักษะชีวิต*. Retrieved on 12 July 2023 from: <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/life-skill>
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม). (2565). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)* (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: เอกสารเข้าเล่ม
- Deen, M.K., Bailey, S.J., & Parker, L. (2002). *Life Skills Evaluation System: Measuring Growth in Life Skills for Youth and Family Program*. Washington: Washington State University.
- Gazda, G.M., Childers, W.C., & Brooks, D.K. (1987). *Foundations of Counseling and Human Services*. New York: McGraw Hill.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis. Seventh Edition*. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.

World Health Organization (WHO), 1997, *Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools*, Retrieved May 24, 2023, from: <https://thepotential.org/knowledge/10-skills-2021/>
XCL World Academy. (2566). 21st century skills. Retrieved on 12 July 2023 from:
<https://www.xwa.edu.sg/th/blog/parents/21st-century-skills-every-child-needs/>

